

Sygn. akt V CZ 55/09

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa R. J.

przeciwko W. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 listopada 2009 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 17 sierpnia 2009 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 stycznia 2009 r., oddalający apelację powódki R. J., został zaskarżony przez nią skargą kasacyjną, przy czym skargę złożył pełnomocnik ustanowiony dla niej z urzędu przez Sąd Rejonowy.

Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 27 lipca 2009 r. zwrócony został wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych oraz wezwano ją o uiszczenie opłaty kasacyjnej w wysokości 2600 zł. Następnie, postanowieniami z dnia 17 sierpnia 2009 r., Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie powódki na zarządzenie z dnia 27 lipca 2009 r. oraz odrzucił skargę kasacyjną z uwagi na jej nieopłacenie.

Powódka w zażaleniu domagała się uchylenia postanowienia odrzucającego skargę kasacyjną, powołując się na naruszenie art. 102 ust. 1, 2 i 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (u.k.s.c.) oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Skarżąca twierdziła, że niesłusznie został zwrócony jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, mimo dołączenia do niego oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym według ustalonego wzoru i w konsekwencji odrzucenie skargi kasacyjnej było przedwczesne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powódka była w całości zwolniona od kosztów sądowych w postępowaniu przed sądami powszechnymi i korzystała z pomocy prawnej pełnomocnika ustanowionego z urzędu. Uprawnienia te wygasły w postępowaniu kasacyjnym (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, OSNC 2008, nr 11, poz. 122, mającą moc zasady prawnej). Dotychczasowy pełnomocnik legitymował swój udział w postępowaniu kasacyjnym złożeniem pełnomocnictwa (k. 251) oraz złożył wniosek o zwolnienie powódki od kosztów sądowych w tym postępowaniu, który został zwrócony (k. 225 i 247).

Zarządzenie z dnia 27 lipca 2009 r. nie wskazuje podstawy prawnej zwrotu, ale nie ma wątpliwości, że był nią art. 102 ust. 4 u.k.s.c. Zwrot nie jest zaskarżalny, ale podlega kontroli instancyjnej na podstawie art. 380 k.p.c., tu: kontroli przy

rozpoznawaniu zażalenia na odrzucenie skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2006 r., V CZ 65/06, niepubl.).

Sąd Najwyższy nie ma możliwości oceny wniosku o zwolnienie od kosztów i załączników wobec „fizycznego” ich zwrotu (por. zapisek urzędowy – k. 225), ale z treści zażalenia wynika, że dołączone do wniosku oświadczenie powódki na urzędowym druku mogło być uznane za „nieaktualne”. Takie założenie należy przyjąć w kontekście braku podstaw do jego zakwestionowania oraz z uwagi na dołączenie do akt wielu oświadczeń powódki i innych zaświadczeń potwierdzających niezwykle trudną sytuację życiową R. J. (k. 10-18, 22-24, 31-32, 36, 57-58, 140-141, 153-156 i 259-261).

Jeżeli do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych pełnomocnik powódki dołączył jej oświadczenie o stanie rodzinnym, majątkowym i dochodach, nie było podstawy prawnej do zwrotu wniosku. Zwrot a limine następuje bowiem tylko wtedy, gdy pełnomocnik nie dołączył oświadczenia (art. 102 ust. 4 u.k.s.c.), natomiast przedstawienie przez niego oświadczenia niezawierającego wszystkich wymaganych danych powoduje tylko zarządzenie uzupełnienia wniosku na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2007 r., V CZ 11/07, OSNC 2008, nr 3, poz. 38). Taki sam efekt wywołuje przedstawienie nieaktualnych informacji (zazwyczaj tylko niektórych). Wypada również mieć na uwadze, że pewne informacje nie tracą na aktualności i ta uwaga odnosi się w znacznej mierze do sytuacji życiowej R. J.

Z przedstawionych względów należy przyjąć, że zwrot wniosku powódki o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym nie był uzasadniony, dlatego odrzucenie jej skargi kasacyjnej okazało się przedwcześnie. Zaskarżone postanowienie podlega więc uchyleniu (art. 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).